

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце Беларускага
дзяржаўнага ўніверсітэта

А. В. Данільчанка
(подпіс) (І.ІпБ.Прозвішча)

18.09.2013г.
(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № ІД-8-156 /р.

**МОВА І СТЫЛЬ СРОДКАЎ МАСАВАЙ КАМУНІКАЦЫІ
(БЕЛАРУСКАМОЎНЫЯ ТЭКСТЫ СМК)**

(назва дысцыпліны)

Вучэбная праграма для спецыяльнасцей:

- ___ 1-23 01 08 ___ “Журналістыка (па напрамках)”,
___ 1-23 01 09 ___ “Журналістыка міжнародная”,
___ 1-23 07-01 ___ “Інфармацыя і камунікацыя”

Інстытут журналістыкі факультэт журналістыкі

Кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання
(назва кафедры)

Курс (курсы) 1

Экзамен 1, 2
(семестр)

Семестр (семестры) 1, 2
Лекцыі 8 / 8
(колькасць гадзін)

Залік _____
(семестр)

Практычныя (семінарскія)
заняткі 22 / 22
(колькасць гадзін)

Курсавы праект (праца) _____
(семестр)

Лабараторныя
заняткі _____
(колькасць гадзін)

КСР 4 / 4
(колькасць гадзін)

Усяго аўдыторных гадзін па дысцыпліне
34
(колькасць гадзін)

Усяго гадзін
па дысцыпліне 78
(колькасць гадзін)

Форма атрымання вышэйшай
адукацыі _____ дзённая _____

Складзена ___ кандыдатам філалагічных навук дацэнтам С. К. Берднікам
___ кандыдатам філалагічных навук дацэнтам В. А. Горбач

2013 г.

вучэбная праграма складзена на падставе _____

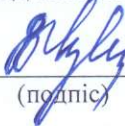
(назва тыпавай вучэбнай

праграмы (вучэбнай праграмы (гл. раздзелы 5-7 Парадку)), дата зацвярджэння, рэгістрацыйны нумар)

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на пасяджэнні кафедры
стылістыкі і літаратурнага рэдагавання
(назва кафедры)

30.08.2013г. пр. N1
(дата, нумар пратакола)

Загаччык кафедры

(подпіс)

В. І. Іўчанкаў
(І.ІпБ.Прозвішча)

Адобрана і рэкамендавана да зацвярджэння вучэбна-метадычнай (метадычнай) камісіяй факультэта
журналістыкі

30.08.2013г. пр. N1
(дата, нумар пратакола)

Старшыня

(подпіс)

В. М. Самусевіч
(І.ІпБ.Прозвішча)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вывучэнне дысцыпліны “Мова і стыль сродкаў масавай камунікацыі (беларускамоўныя тэксты СМК)” служыць фундаментам для практычнай работы журналіста, павышае лінгвастылістычную культуру студэнтаў, закладвае тэарэтычныя асновы культуры маўлення, мае важнае значэнне для засваення асноў рэдагавання, вырашэння праблем перакладу ва ўмовах блізкароднаснага білінгвізму.

Студэнт павінен добра ведаць стылістычную дыферэнцыяцыю моўных сродкаў, асаблівасці розных стыляў маўлення, перш за ўсё, публіцыстычнага, мець уяўленне пра трапеічную сістэму мовы, моўныя нормы і адхіленні ад іх, прычыны стылістычных памылак. Мова СМК вывучаецца ў функцыянальным аспекце на аснове дасягненняў сучаснай лінгвістычнай навукі. Значнае месца адводзіцца пытанням дакладнасці слова-і формаўжывання, якія разглядаюцца ў цеснай сувязі з асноўнымі паняццямі культуры мовы, ужывання лексікі стылістычна абмежаванага выкарыстання.

Роля і месца дысцыпліны ў прафесійнай падрыхтоўцы.

Вывучэнне мовы і стылю сродкаў масавай камунікацыі з’яўляецца адным з найважнейшых складнікаў агульнамоўнай падрыхтоўкі журналіста. Супрацоўнік газеты, радыё, тэлебачання павінен добра разумець стылістычныя асаблівасці моўных адзінак, ведаць сферы і сітуацыі, у якіх яны могуць ужывацца, умець выкарыстоўваць атрыманыя веды падчас моўна-стылёвай праўкі тэкстаў рознай жанравай і функцыянальнай прыналежнасці.

Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны. Асноўнай мэтай дысцыпліны з’яўляецца стварэнне ў студэнта цэласнага сістэмнага ўяўлення аб функцыянаванні мовы ў яе стылявых разнавіднасцях, аб магчымасцях выкарыстання розных моўных сродкаў для максімальна поўнага здавальнення камунікатыўных патрэб журналіста як аўтара і рэдактара. Для дасягнення ўказанай мэты вырашаюцца наступныя задачы:

вывучыць сучасную беларускую літаратурную мову ў яе функцыянальна-стылявых разнавіднасцях, выявіць стылістычныя нормы і асаблівасці стварэння тэкстаў рознай жанравай прыналежнасці;

раскрыць функцыянальныя і экспрэсіўныя магчымасці выкарыстання лексічных, лексіка-фразеалагічных і граматычных адзінак у рамках кантэксту і цэлага тэксту;

разгледзець стылістычныя асаблівасці публіцыстычных жанраў;

вывучыць асноўныя вобразна-выразныя сродкі;

вызначыць розныя віды стылістычных памылак.

Патрабаванні да асваення вучэбнай дысцыпліны ў адпаведнасці з адукацыйным стандартам.

ведаць:

– асаблівасці функцыянавання беларускай і рускай моў у сродках масавай камунікацыі;

– базавыя звесткі пра непарыўную сувязь паміж моўнымі заканамернасцямі і захаваннем імператыўных / дыспазітыўных норм арфаграфіі, арфаэпіі, лексікі, словаўтварэння і граматыкі;

– функцыянальна-стылістычныя разнавіднасці сучаснай літаратурнай мовы, стылістычныя нормы і асаблівасці стварэння тэкстаў розных жанраў;

Метады і прыёмы лінгвістычнага (фанетычнага, лексічнага, словаўтваральнага, марфалагічнага, сінтаксічнага, стылістычнага) аналізу з мэтай выяўлення асноўных тэкстаўтваральных фактараў пабудовы журналісцкага і PR-тэкстаў матэрыялу;

умець:

- дыферэнцыраваць лексіка-граматычныя асаблівасці пабудовы тэкстаў СМК з мэтай вызначэння іх характарыстыкі з пазіцыяй нарматыўнасці выкарыстання;
- вылучаць ды- і канвергентнасць беларускай і рускай моў, умецць супастаўляць іх і даваць ім тыпалагічную характарыстыку;
- правільна тлумачыць семантычны змест і стылістычную інфармацыю, заключаную ў лексічных і граматычных адзінках, марфалагічных формах;
- ствараць разнажанравыя публіцыстычныя тэксты і аналізаваць іх з гледжання лінгвастылістычнай арганізацыі;

валодаць:

- метадыкай лінгвастылістычнага аналізу разнажанравых тэкстаў СМК;
- спосабамі і прыёмам і вызначэння стылістычна маркіраваных моўных адзінак в тэкстах СМК і навыкамі іх замены;
- навыкамі ў сферы прафесійнай дзейнасці па лінгвастылістычнай арганізацыі журналісцкіх тэкстаў.

Лекцыі маюць праблемны або абагульняльны характар. Павінен рэалізоўвацца спосаб актыўнага ўзаемадзення лекцыяў з праблемна-пададзеным зместам навучання, у ходзе якога студэнт вучыцца думаць, творча засвойваць веды. Праблемнае навучанне выступае альтэрнатывай для эўрыстычнага, калі ставяцца мэты канструявання студэнтам уласнага сэнсу, мэт і зместу адукацыі, а таксама яе арганізацыі, дыягностыкі і ўсведамлення.

У практыцы выкладання мовы і стылю СМК актыўна выкарыстоўваюцца камп'ютарныя тэхналогіі, у прыватнасці камп'ютарнае тэсціраванне, электронная бібліятэка, сайтавае суправаджэнне навукова-метадычнага забеспячэння адукацыйнага працэсу.

У адпаведнасці з тыповым вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны “Мова і стыль сродкаў масавай камунікацыі” адведзена 440 гадзін, у тым ліку аўдыторных – 210, з іх 48 гадзін лекцыяў, 162 гадзіны – практычныя заняткі. Па семестрах: 1 семестр: усяго – 146, аўдыторных – 70; 2 семестр: усяго: 146, аўдыторных – 68; 3 семестр: усяго – 148, аўдыторных – 72.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

№ п/п	Найменне раздзелаў, тэм	Колькасць гадзін				Самаст. работа
		Аўдыторныя				
		Лекцыі	Практыч., семінары	Лаб. занят.	КСР	
1.	Уводзіны. Класіфікацыя моў	1	2			
2.	Фанетыка. Функцыянальная характарыстыка гукаў	1	8		2	
3.	Складападзел		2			
4.	Прасодыка		2			
5.	Арфаэпія	2	2			
6.	Графіка		2			
7.	Арфаграфія	2	4		2	
8.	Лексічная, фразеалагічная стылістыка	2	2			
9.	Стылістычная сістэма літаратурнай мовы	2	2			
10.	Марфалагічная стылістыка. Назоўнік. Дамінаванне назоўнікавых канструкцый у тэкстах СМК.	2	6		2	
11.	Прыметнік. Лічэбнік. Займеннік. стылістычнае выкарыстанне ў СМК.	2	4			
12.	Дзеяслоў. Дзеепрыметнік. Дзеепрыслоўе.	2	6			
13.	Прыслоўе. Словы катэгорыі стану. Мадальныя словы.		2		2	
14.	Значэнне і функцыі службовых часцін мовы.		2			

Вучэбна-метадычная карта

Нумар раздзела, тэма, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; пералік пытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі (і інш.))	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) аняткі	Лабараторныя заняткі	Кантралюемая самастойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Уводзіны. Медыялінгвістыка (мова і стыль СМК) як філалагічная дысцыпліна. Камунікатыўны аспект вывучэння мовы СМК. Структура і класіфікацыя маўленчы' актаў. Віды выказванняў, іх інтэрпрэтацыя. Сацыялінгвістычны аспект вывучэння мовы СМК. Моўная норма. Варыянтнасць нормы. Парушэнне нормы як стылістычная памылка і свядомае адхіленне ад нормы як стылістычны прыём. Класіфікацыя моў.	1	2			Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	3,4,17,21,27, 53-57	Вусныя, пісьмовыя заданні. Дыктант.

	<p>Фанетыка. Функцыянальная характарыстыка гукаў.</p> <p>Размежаванне паняццяў вусная форма існавання мовы і пісьмовая. Структура камунікатыўнага акта. Значэнне гукавой абалонкі маўлення.</p> <p>Мэты і задачы вывучэння фанетыкі (сінхронная, дыяхронная, агульная, супастаўляльная). Сегментныя і суперсегментныя фанетычныя адзінкі. Азначэнне гука. Чатырохаспектны разгляд гука: акустычны, артыкуляцыйны, перцептыўны, функцыянальны. Утварэнне гукаў.</p> <p>Артыкуляцыйна-акустычная класіфікацыя гукаў: паводле ўдзелу голасу і шуму, спосабу і месца ўтварэння, палатальнасці. Класіфікацыя галосных гукаў. Класіфікацыя зычных гукаў. Асаблівасці вымаўлення безэквівалентных у дачыненні да рускай мовы гукаў. Фанетычныя законы (закон недысімілятыўнага акання, асіміляцыя, дысіміляцыя) і іншыя фанетычныя працэсы (дыярэза, пратэза, эпентэза, метатэза, гаплагія).</p> <p>Фанетычная і фанематычная транскрыпцыя.</p> <p>Фанетычныя чаргаванні гукаў: галосных, зычных; гістарычныя і пазіцыйныя. Пазіцыйныя чаргаванні гукаў як вынік фанетычных працэсаў. Асаблівасці сінтагматыкі гукаў беларускай мовы.</p> <p>Фаналогія. Гукі маўлення і гукі мовы. Паняцце пра фанему. Сінтагматычная характарыстыка галосных і зычных (спалучальнасць галоснага і зычнага, галоснага і галоснага).</p> <p>Дыферэнцыяльныя і інтэгральныя прыметы фанем гукаў. Архіфанема. Гіперфанема. Сістэма фанем. Нейтралізацыя галосных фанем у слабых пазіцыях (у параўнанні з рускай мовай). Формула акання. Фаналагічныя школы.</p>	1	8	2	Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	3, 4, 42	Вусныя, пісьмовыя заданні. Тэст.
3.	<p>Складападзел. Склад як фанетычная адзінка. Тэорыі складу: экспіраторная, санорная, мускульнага напружання. Складовыя і нескладовыя гукі. Характарыстыка складоў.</p> <p>Структура беларускага націску (слабае прымыканне, тэндэнцыя да адкрытага і прыкрытага складу).</p> <p>Аналіз складовай структуры слова. Прынцыпы складападзелу. Закон узростаючай гучнасці. Фанетычны, графічны складападзелы і іх адрозненне ад марфемнага падзелу слоў. Перанос слова паводле новай рэдакцыі "Правіл беларускай арфаграфіі і пунктуацыі".</p>		2		Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	3, 4, 36, 42	Вусныя, пісьмовыя заданні.

	<p>Прасодыка. Роля націску і інтанацыі ў арганізацыі маўленчай плыні. Фанетычная прырода націску. Розныя тыпы націску. Месца націску ў слове. Нерухомы і рухомы формаўтваральны націск. Клітыкі. Фразавы, сінтагменны, лагічны націск. Аналіз націску ў тэксце. Інтанацыя. Фанетычнае члянненне маўлення. Танальныя сродкі інтанацыі. Тэмбравыя сродкі інтанацыі. Функцыя інтанацыі. Асноўныя тыпы інтанацыйных канструкцый у беларускай мове. Інтанацыйная сінанімія.</p>		2			Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	3, 4, 36, 42	Вусныя, пісьмовыя заданні.
5.	<p>Арфаэпія. Стылі літаратурнага вымаўлення. Арфаэпічная норма. Беларускае вымаўленне ў гістарычным развіцці. Асноўныя нормы сучаснага беларускага вымаўлення: галосныя націскныя і ненаціскныя, зычныя ў моцных і слабых пазіцыях, гукі на стыку слоў. Вымаўленне галосных. Нормы літаратурнага вымаўлення зычных і спалучэнняў зычных, некаторых граматычных формаў. Арфаэпічная норма і культура маўлення. Прычыны і крыніцы адхіленняў ад літаратурнага вымаўлення. Вымаўленне на тэлебачанні і на радыё. Інтэрферэнтныя з’явы ў вымаўленні і шляхі іх пераадолення. Дэфекты вымаўлення. Прафесійныя “хваробы” ў аўдыявізуальных СМІ: “каша ў роце”, празмерная лабіялізаванасць, дэканне/цеканне. Арфаэпічны аналіз тэксту.</p>		2	2		Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	3, 4, 36, 42	Вусныя, пісьмовыя заданні.
6.	<p>Графіка. Узнікненне пісьма. Этапы развіцця пісьма. Піктаграфічнае, ідэаграфічнае і фонаграфічнае пісьмо. Звесткі з гісторыі графікі. Фарміраванне беларускай графікі. Гук і літара. Развіццё асноўных алфавітаў. Славянскія алфавіты. Сучасны беларускі алфавіт. “Ляцінка” і кірыліца, кітабы. Матэматычная формула складу эканомнага алфавіта. Прынцыпы беларускай графікі. Графіка і алфавіт. Графіка-арфаграфічная цэласнасць паняццяў “фаналогія – графіка – арфаграфія”. Графічны аналіз слова.</p>			2		Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	3, 4, 36, 42	Вусныя, пісьмовыя заданні.

<p>Арфаграфія. Сінхроннае і дыяхроннае вывучэнне беларускай арфаграфіі. Гісторыя станаўлення. Уплыў экстралінгвістычных фактараў на беларускую арфаграфію. Адаптацыя правапісу да сацыяльна-эканамічных зрухаў у грамадстве (сістэмнасць – асістэмнасць). Асноўныя прынцыпы (напісанні) сучаснай беларускай арфаграфіі. Суадносіны фанетычнага і марфалагічнага прынцыпаў у беларускай арфаграфіі. Рэфармаванне правапісу (кансерватызм і памкненне да арфаграфічных змен). Рэформа правапісу 1933-га года. Удакладненні правапісу (Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. Мн.: Весці АН БССР, 1959г.). Навуковая канферэнцыя “Праблемы беларускага правапісу” (19-20 лістапада, 1992г.). Абагульненне навуковай літаратуры, рэкамендацыі па выкарыстанні крыніцазнаўчых і лексікаграфічных прац. Тэарэтычны аспект вывучэння арфаграфіі (дыскусіі і заканадаўчае прызнанне). Закон “Аб Правілах беларускай арфаграфіі і пунктуацыі” (2008г.). Асноўныя ўдакладненні і змены ў новай рэдакцыі “Правіл”.</p>	2	4		2	Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	3, 4, 36, 42, 17-21	Вусныя, пісьмовыя заданні. Дыктант.
--	---	---	--	---	---------------------------------------	---------------------	-------------------------------------

Лексічная, фразеалагічная стылістыка. Слова як асноўная адзінка мовы. Слова і паняцце. Прадметна-лагічнае і асацыятыўнае значэнне слова. Граматычная аформленасць слова. Слова і кантэкст. Аб'ём і змест паняцця, выражанага словам. Функцыянальна-стылістычная і эмацыянальна-экспрэсіўная афарбоўка слова.

Агульная стылістычная характарыстыка лексікі сучаснай літаратурнай мовы. Лексіка навуковая і тэхнічная. Лексіка газетна-публіцыстычная. Лексіка дзелавой перапіскі і афіцыйных дакументаў. Лексіка бытавая, прастамоўная, дыялектная і экзатычная. Слова ўрачыстай лексікі і рытарычныя. Слова ласкавыя і пяшчотныя. Слова іранічныя, пагардлівыя і зневажальныя. Слова жартаўлівыя і фамільярныя. Слова неадабральныя, вульгарныя, грубыя і лаянкавыя. Формы суб'ектыўнай ацэнкі. Эўфемізмы і дысфемізмы.

Стылістычнае выкарыстанне сінонімаў, перыфразаў, амонімаў, паронімаў і антонімаў.

Сінонімы як сродак удакладнення паняцця. Скрытае і адкрытае выкарыстанне сінонімаў. Ідэаграфічныя і стылістычныя сінонімы. Кантэкстуальныя сінонімы. Прыёмы выбару і ацэнкі сінонімаў. Градацыя, паўтарэнне слоў, ампліфікацыя як стылістычныя прыёмы. Стылістычныя функцыі сінонімаў.

Прынцыпы і прыёмы замены слоў перыфразамі.

Выкарыстанне амонімаў у стылістычных мэтах. Каламбур. Прыёмы ліквідацыі двухсэнсоўнасці пры няўдалым выкарыстанні амонімаў, шматзначных слоў і паронімаў.

Стылістычныя эфекты, заснаваныя на выкарыстанні паронімаў. Паранамазія.

Стылістычнае выкарыстанне антонімаў. Антытэза.

Ацэнка і сфера выкарыстання неалагізмаў. Неалагізмы лексічныя і семантычныя.

Неалагізмы агульнамоўныя і індывідуальна-аўтарскія. Аказіянальныя словы.

Архаізмы і гістарызмы. Іх выкарыстанне ў розных стылях і жанрах маўлення.

Запазычаныя словы, іх стылістычнае выкарыстанне. Дыялектызмы ў мастацкай літаратуры і публіцыстыцы. Тэрміны і прафесіяналізмы. Жарганізмы і аргатызмы.

Стылістычная характарыстыка фразеалагічных сродкаў мовы. Крыніцы фразеалогіі, якія замацаваліся ў літаратурнай мове. Стылістычныя

2 2

Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.

3, 4, 36, 42, 28-31

Вусныя заданні. Выніковы тэст.

Лексічная, фразеалагічная стылістыка. Слова як асноўная адзінка мовы. Слова і паняцце. Прадметна-лагічнае і асацыятыўнае значэнне слова. Граматычная аформленасць слова. Слова і кантэкст. Аб'ём і змест паняцця, выражанага словам. Функцыянальна-стылістычная і эмацыянальна-экспрэсіўная афарбоўка слова.

Агульная стылістычная характарыстыка лексікі сучаснай літаратурнай мовы. Лексіка навуковая і тэхнічная. Лексіка газетна-публіцыстычная. Лексіка дзелавой перапіскі і афіцыйных дакументаў. Лексіка бытавая, прастамоўная, дыялектная і экзатычная. Слова ўрачыстай лексікі і рытарычныя. Слова ласкавыя і пяшчотныя. Слова іранічныя, пагардлівыя і зневажальныя. Слова жартаўлівыя і фамільярныя. Слова неадабральныя, вульгарныя, грубыя і лаянкавыя. Формы суб'ектыўнай ацэнкі. Эўфемізмы і дысфемізмы.

Стылістычнае выкарыстанне сінонімаў, перыфразаў, амонімаў, паронімаў і антонімаў.

Сінонімы як сродак удакладнення паняцця. Скрытае і адкрытае выкарыстанне сінонімаў. Ідэаграфічныя і стылістычныя сінонімы. Кантэкстуальныя сінонімы. Прыёмы выбару і ацэнкі сінонімаў. Градацыя, паўтарэнне слоў, ампліфікацыя як стылістычныя прыёмы. Стылістычныя функцыі сінонімаў.

Прынцыпы і прыёмы замены слоў перыфразамі.

Выкарыстанне амонімаў у стылістычных мэтах. Каламбур. Прыёмы ліквідацыі двухсэнсоўнасці пры няўдалым выкарыстанні амонімаў, шматзначных слоў і паронімаў.

Стылістычныя эфекты, заснаваныя на выкарыстанні паронімаў. Паранамазія.

Стылістычнае выкарыстанне антонімаў. Антытэза.

Ацэнка і сфера выкарыстання неалагізмаў. Неалагізмы лексічныя і семантычныя.

Неалагізмы агульнамоўныя і індывідуальна-аўтарскія. Аказіянальныя словы.

Архаізмы і гістарызмы. Іх выкарыстанне ў розных стылях і жанрах маўлення.

Запазычаныя словы, іх стылістычнае выкарыстанне. Дыялектызмы ў мастацкай літаратуры і публіцыстыцы. Тэрміны і прафесіяналізмы. Жарганізмы і аргатызмы.

Стылістычная характарыстыка фразеалагічных сродкаў мовы. Крыніцы фразеалогіі, якія замацаваліся ў літаратурнай мове. Стылістычныя

2

2

Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.

3, 4, 36, 42, 28-31

Вусныя заданні. Выніковы тэст.

	<p>Стылістычная сістэма літаратурнай мовы.</p> <p>Функцыянальны стыль як адна з асноўных катэгорый стылістыкі. Паняцце аб функцыянальным стылі. Агульная характарыстыка функцыянальных стыляў: канструктыўны прынцып, вобразнасць, стандарт і экспрэсія, тэорыя газетнай штампаванасці, індывідуальнасць. Прынцыпы класіфікацыі функцыянальных стыляў.</p> <p>Сістэма стыляў сучаснай літаратурнай мовы. Пытанне аб іерархіі стыляў. Узаемадзеянне функцыянальных стыляў. Паняцце аб стылявой норме і стылёвым эстэтычным ідэале.</p>	2	2		Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	3, 36, 42, 53-57,	Вусныя, пісьмовыя заданні.
10.	<p>Сутнасць граматыкі. Сувязь граматыкі з фанетыкай і лексікалогіяй. Граматычныя значэнне, катэгорыя, форма. Сродкі і спосабы выражэння граматычных формаў. Беларуская граматыка: праблемы нарматыўнасці ў СМІ.</p> <p>Парадыгматычныя здольнасці і сінтагматычнае размяшчэнне марфалагічных форм. Класіфікацыйныя ўласцівасці часцін мовы. Часціны мовы як лексіка-граматычныя класы слоў, прынцыпы аб'яднання. Сістэма часцін мовы. Знамянальныя і незнамянальныя словы. Пераходнасць у сістэме часцін мовы і з'ява сінкрэтызму.</p> <p>Марфалагічная стратыфікацыя публіцыстычнага тэксту. Рост аналітызму ў марфалогіі сучаснай беларускай мовы. Марфалагічны аналіз. Марфалагічная стылістыка</p> <p>Назоўнік. Функцыянальная характарыстыка назоўніка. Семантычны аб'ём назоўніка. Дамінаванне назоўнікавых канструкцый у тэкстах СМІ: прычыны і вынікі. Аддзеяслоўныя назоўнікі і нормы ўжывання іх у публіцыстычным тэксце. Марфалагічныя прыметы назоўніка і сінтаксічная роля ў сказе. Лексіка-граматычныя разрады назоўнікаў (агульныя і ўласныя, канкрэтныя і абстрактныя, адушаўленыя і неадушаўленыя, асабовыя, зборныя, рэчыўныя), марфалагічная залежнасць ад семантыкі слова.</p> <p>Асноўныя граматычныя катэгорыі назоўнікаў.</p>	2	6	2	Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	1-4, 36, 42, 33, 34, 38, 40, 41, 44	Вусныя, пісьмовыя заданні. Тэст.

<p>Прыметнік. Функцыянальная характарыстыка прыметніка. Асноўныя катэгорыяльныя значэнні і лексіка-граматычныя разрады. Якасныя, адносныя і прыналежныя прыметнікі, іх значэнне, граматычныя формы і ўзаемапранікненні. Поўныя, кароткія і сцягнутыя (усечаныя) формы, шляхі іх распазнавання. Агульныя асаблівасці стылістычнага выкарыстання прыметнікаў.</p> <p>Лічэбнік. Функцыянальная характарыстыка лічэбніка. Разрады лічэбнікаў па значэнні і структуры. Колькасныя лічэбнікі і іх групы. Дробавыя лічэбнікі. Зборныя лічэбнікі. Сінтаксічная спалучальнасць лічэбнікаў з назоўнікамі. Парадкавыя лічэбнікі. Лічбы як сродак выражэння колькасных значэнняў. Скланенне лічэбнікаў. Тыповыя памылкі ва ўжыванні. Абазначэнне прыблізнай і няпэўнай колькасці.</p> <p>Займеннік. Функцыянальная характарыстыка займенніка. Своеасаблівасць значэння і функцыі займеннікаў. Разрады займеннікаў па значэнні і па суадносінах з іншымі часцінамі мовы. Асаблівасці скланення займеннікаў розных разрадаў. Займеннік як сродак лагічнай і сінтаксічнай арганізацыі тэксту.</p> <p>Стылістычнае выкарыстанне займеннікаў. Роля займенніка ў кантэксце. стылістычныя асаблівасці асабовых займеннікаў. Сінанімія іншых разрадаў займеннікаў. Пропуск асабовых займеннікаў як стылістычны прыём.</p>	2	4			<p>Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.</p>	<p>1-4, 36, 42, 33, 34, 38, 40, 41, 44</p>	<p>Вусныя, пісьмовыя заданні.</p>
---	---	---	--	--	--	--	-----------------------------------

<p>Прыметнік. Функцыянальная характарыстыка прыметніка. Асноўныя катэгорыяльныя значэнні і лексіка-граматычныя разрады. Якасныя, адносныя і прыналежныя прыметнікі, іх значэнне, граматычныя формы і ўзаемапрапанікненні. Поўныя, кароткія і сцягнутыя (усечаныя) формы, шляхі іх распазнавання. Агульныя асаблівасці стылістычнага выкарыстання прыметнікаў.</p> <p>Лічэбнік. Функцыянальная характарыстыка лічэбніка. Разрады лічэбнікаў па значэнні і структуры. Колькасныя лічэбнікі і іх групы. Дробавыя лічэбнікі. Зборныя лічэбнікі. Сінтаксічная спалучальнасць лічэбнікаў з назоўнікамі. Парадкавыя лічэбнікі. Лічбы як сродак выражэння колькасных значэнняў. Скланенне лічэбнікаў. Тыповыя памылкі ва ўжыванні. Абазначэнне прыблізнай і няпэўнай колькасці.</p> <p>Займеннік. Функцыянальная характарыстыка займенніка. Своеасаблівасць значэння і функцыі займеннікаў. Разрады займеннікаў па значэнні і па суадносінах з іншымі часцінамі мовы. Асаблівасці скланення займеннікаў розных разрадаў. Займеннік як сродак лагічнай і сінтаксічнай арганізацыі тэксту.</p> <p>Стылістычнае выкарыстанне займеннікаў. Роля займенніка ў кантэксце. Стылістычныя асаблівасці асабовых займеннікаў. Сінанімія іншых разрадаў займеннікаў. Пропуск асабовых займеннікаў як стылістычны прыём.</p>	2	4			Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	1-4, 36, 42, 33, 34, 38, 40, 41, 44	Вусныя, пісьмовыя заданні.
---	---	---	--	--	---------------------------------------	-------------------------------------	----------------------------

<p>Дзеяслоў. Функцыянальная характарыстыка дзеяслова. Катэгарыяльныя значэнні дзеяслова. Неазначальная форма дзеяслова (інфінітыў), яе ўтварэнне, граматычнае значэнне, марфалагічныя прыметы і сінтаксічныя функцыі. Асновы дзеяслова: інфінітыва і цяперашняга (будучага простага). Прадуктыўныя і непрадуктыўныя класы дзеясловаў. Пераходныя і непераходныя, зваротныя і незваротныя дзеясловы. Катэгорыя стану. Асаблівасці граматычнага выражэння катэгорыі незалежнага, залежнага і зваротна-сярэдняга стану. Сінаніміка стану дзеяслова.</p> <p>Катэгорыя трывання, граматычныя значэнні закончанага і незакончанага трывання, спосабы ўтварэння. Катэгорыя ладу. Значэнне, формы і ўтварэнне абвеснага, загаднага і ўмоўнага ладу. Сінаніміка ладу дзеяслова. Катэгорыя часу. Значэнне і формы дзеясловаў цяперашняга, прошлага і будучага часу. Спецыфіка роду і ліку дзеясловаў. Сінаніміка часу дзеяслова. Катэгорыя асобы дзеяслова, граматычнае значэнне, выражэнне і ўжыванне. Безасабовыя дзеясловы. Спражэнне дзеясловаў. Рознаспрагальныя дзеясловы.</p> <p>Праблема збалансаванасці дзеяслова і назоўніка ў публіцыстычным тэксце (аказіянальнае ўтварэнне адназоўнікавых дзеясловаў у інтэрнэт-выданнях і іншых СМІ). Вобразна-экспрэсіўныя якасці дзеяслова. Сінанімія граматычных форм дзеяслова. Сінанімія форм часу. Сінанімія форм трывання. Сінанімія форм ладу.</p> <p>Дзеепрыметнік. Асаблівасці праяўлення дзеяслоўных катэгорый стану, часу і трывання ў дзеепрыметніку. Прадуктыўнасць і непрадуктыўнасць існавання ў беларускай мове некаторых дзеепрыметнікавых формаў (у параўнанні з рускай мовай). Сродкі сінанімічнай замены дзеепрыметнікаў. Ад'ектывацыя дзеепрыметнікаў.</p> <p>Дзеепрыслоўе. Граматычныя катэгорыі дзеепрыслоўяў. Асаблівасці функцыянавання дзеепрыслоўяў. Адвербіялізацыя дзеепрыслоўяў.</p>	2	6		Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	1-4, 36, 42, 33, 34, 38, 40, 41, 44	Вусныя, пісьмовыя заданні.
---	---	---	--	---------------------------------------	-------------------------------------	----------------------------

	<p>Прыслоўе. Марфалагічныя прыметы і сінтаксічная роля прыслоўяў. Разрады прыслоўяў паводле значэння. Ступені параўнання якасных прыслоўяў і іх утварэнне. Формы прыслоўяў са значэннем ацэнкі і меры якасці. Спосабы ўтварэння прыслоўяў: прадуктыўнасць – непрадуктыўнасць. Тэкстаўтваральная (інфармацыйная, ацэначная) роля прыслоўяў у тэкстах розных стыляў.</p> <p>Словы катэгорыі стану (безасабова-прэдыкатыўныя словы). Функцыянальная характарыстыка, суадноснасць з рознымі часцінамі мовы. Гісторыя вылучэння ў самастойную часціну мовы.</p> <p>Граматычныя і стылістычныя асаблівасці мадальных слоў як самастойнай часціны мовы.</p> <p>Словаўтваральная і семантычная сувязі мадальных слоў з іншымі часцінамі мовы. Сінтаксічная аснова выдзялення мадальных слоў у асобную групу. Разрады па значэнні, суадноснасць з рознымі часцінамі мовы.</p>	2			Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	1-4, 36, 42, 33, 34, 38, 40, 41, 44	Вусныя, пісьмовыя заданні. Дыктант.
14.	<p>Значэнні і функцыі службовых часцін мовы.</p> <p>Функцыянальная характарыстыка прыназоўніка. Разрады прыназоўнікаў. Ужыванне прыназоўнікаў з ускоснымі склонамі назоўнікаў. Асноўныя значэнні прыназоўнікаў. Некаторыя асаблівасці ва ўжыванні прыназоўнікаў. Пераход іншых часцін мовы ў прыназоўнікі (узмацненне аглютынатыўнага сродку).</p> <p>Функцыянальная характарыстыка злучнікаў. Семантычныя і граматычныя прыметы злучнікаў. Класіфікацыя злучнікаў паводле паходжання, складу, спосабу ўжывання і функцыянальнага значэння. Злучальныя словы, адрозненне іх ад злучнікаў.</p> <p>Часціцы. Семантычная і граматычная характарыстыкі часціц. Разрады часціц паводле функцыянальнага значэння і марфалагічнага складу. Пераход у часціцы іншых часцін мовы.</p> <p>Функцыянальная характарыстыка выклічнікаў і гукаперайманняў.</p> <p>Размежаванне выклічнікаў і гукаперайманняў. Функцыя выклічнікаў і гукаперайманняў.</p> <p>Аказіянальная субстантывацыя і вербалізацыя.</p>	2	2	2	Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	1-4, 36, 42, 33, 34, 38, 40, 41, 44	Вусныя, пісьмовыя заданні. Выніковы тэст.

	<p>Прыслоўе. Марфалагічныя прыметы і сінтаксічная роля прыслоўяў. Разрады прыслоўяў паводле значэння. Ступені параўнання якасных прыслоўяў і іх утварэнне. Формы прыслоўяў са значэннем ацэнкі і меры якасці. Спосабы ўтварэння прыслоўяў: прадуктыўнасць – непрадуктыўнасць. Тэкстаўтваральная (інфармацыйная, ацэначная) роля прыслоўяў у тэкстах розных стыляў.</p> <p>Словы катэгорыі стану (безасабова-прэдыкатыўныя словы). Функцыянальная характарыстыка, суадноснасць з рознымі часцінамі мовы. Гісторыя вылучэння ў самастойную часціну мовы.</p> <p>Граматычныя і стылістычныя асаблівасці мадальных слоў як самастойнай часціны мовы.</p> <p>Словаўтваральная і семантычная сувязі мадальных слоў з іншымі часцінамі мовы. Сінтаксічная аснова выдзялення мадальных слоў у асобную групу. Разрады па значэнні, суадноснасць з рознымі часцінамі мовы.</p>	2			Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	1-4, 36, 42, 33, 34, 38, 40, 41, 44	Вусныя, пісьмовыя заданні. Дыктант.
14.	<p>Значэнні і функцыі службовых часцін мовы.</p> <p>Функцыянальная характарыстыка прыназоўніка. Разрады прыназоўнікаў. Ужыванне прыназоўнікаў з ускоснымі склонамі назоўнікаў. Асноўныя значэнні прыназоўнікаў. Некаторыя асаблівасці ва ўжыванні прыназоўнікаў. Пераход іншых часцін мовы ў прыназоўнікі (узмацненне аглютынацыі ў сродку).</p> <p>Функцыянальная характарыстыка злучнікаў. Семантычныя і граматычныя прыметы злучнікаў. Класіфікацыя злучнікаў паводле паходжання, складу, спосабу ўжывання і функцыянальнага значэння. Злучальныя словы, адрозненне іх ад злучнікаў.</p> <p>Часціцы. Семантычная і граматычная характарыстыкі часціц. Разрады часціц паводле функцыянальнага значэння і марфалагічнага складу. Пераход у часціцы іншых часцін мовы.</p> <p>Функцыянальная характарыстыка выклічнікаў і гукаперайманняў.</p> <p>Размежаванне выклічнікаў і гукаперайманняў. Функцыя выклічнікаў і гукаперайманняў. Аказіянальная субстантывацыя і вербалізацыя.</p>	2	2	2	Актуалізацыя аўдыявізуальных сродкаў.	1-4, 36, 42, 33, 34, 38, 40, 41, 44	Вусныя, пісьмовыя заданні. Выніковы тэст.

Інфармацыйная частка

Літаратура

Асноўная

1. Беларуская граматыка. Ч. 1. – Мінск: Навука і тэхніка, 1985. – 431 с.
2. Беларуская граматыка. Ч. 2. – Мінск: Навука і тэхніка, 1985. – 431 с.
3. Беларуская мова: у 2 ч. Ч. 1: Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. Лексікалогія. Марфемная будова слова і словаўтварэнне. Марфалогія / пад рэд. Л.М. Грыгор’евай. – 4-е выд. – Мінск, 2001.
4. Беларуская мова: Энцыклапедыя. – Мінск: Бел. Энцыклапедыя, 1994. – 655 с.
5. Бойкова Н.Г., Беззубов, А.Н., Коньков В.И. Публицистический стиль. – СПб., 2002.
6. Булахов М. Г. Основные вопросы сопоставительной стилистики русского и белорусского языков. – Мн., 1979.
7. Бурак, Л.І. Сучасная беларуская мова. Практычныя заняткі / Л.І. Бурак, В.П. Красней, У.М. Лазоўскі. – Мінск, 1989.
8. Бурак, Л.І. Сучасная беларуская мова: Сінтаксіс. Пунктуацыя: Вуч.дапам. / Л.І. Бурак. – Мінск: Універсітэцкае, 1987. – 320 с.
9. Вакуров В. П., Кохтев П. П., Солганик Г. Я. Стилистика газетных жанров. – М., 1978.
10. Виноградов В. В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. – М., 1963.
11. Винокур Г.О. О языке художественной литературы. – М., 1991.
12. Горбач В.А. Метанімія ў публіцыстычным маўленні (парадыгматычныя здольнасці і сінтагматычная неабходнасць): Аўтарэф. дыс. ... канд. філалаг. навук: 10.01.10 / Бел. дзярж. ун-т. – Мн., 2000.
13. Горшков А. И. Русская словесность. От слова к словесности. – М., 1995.
14. Градюшко А.А., Ивченков В.И., Свороб А.К. Студенческая печать: проблематика, дизайн, язык и стиль. – Мн., 2008.
15. Ивченков В.И. Лингвистическая организация текста. В творческой лаборатории Владимира Короткевича. – Мн., 2002.
16. Ивченков В.И. Лингвостилистика тропов Юрия Казакова. – Мн., 2002.
17. Іўчанкаў В.І. Дыскурс беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту. – Мн., 2003.
18. Іўчанкаў, В. І. Беларуская арфаграфія : апавяданні і гісторыі / В. І. Іўчанкаў. – Мінск : Пачатковая школа, 2010. – 304 с. – іл.
19. Іўчанкаў, В. І. Беларускі правапіс у апорных схемах: паводле новай рэдакцыі “Правіл беларускай арфаграфіі і пунктуацыі”: дапам. для настаўнікаў агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / В. І. Іўчанкаў. – 3-е выд., выпр. – Мінск: Пачатковая школа, 2012. – 56 с.
20. Іўчанкаў, В. І. Сучасная беларуская мова (эксперыментальнае навучанне): У 4 ч. Ч. 1: Арфаграфія. Графіка. Лексікалогія (фразеалогія): Для студ. фак. журналістыкі. – Мінск: БДУ, 2001. – 56 с.

21. Іўчанкаў, В.І. Дыскурс беларускіх СМІ: Арганізацыя публіцыстычнага тэксту / В.І. Іўчанкаў. – Мінск: БДУ, 2003. – 257 с.
22. Кавалёва, М.Ц. Сучасная беларуская літаратурная мова. Уводзіны. Лексікалогія. Фразеалогія. Лексікаграфія. Фразеаграфія. Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія: вучэб. дапаможнік для ВНУ/ М.Ц. Кавалёва. 3-е выд., дапрац. і дап. – Мінск, 1993.
23. Каўрус А. А. Стылістыка беларускай мовы. Выд. 2-е, перапрацаванае. – Мн., 1987.
24. Клушина Н.И. Стилистика публицистического текста. – М., 2008.
25. Костомаров В. Г. Русский язык на газетной полосе. – М., 1971.
26. Костомаров В. Г. Языковой вкус эпохи. Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа. Изд. 3-е, испр. и доп., СПб., 1999.
27. Культура мовы журналіста. Зборнік навуковых артыкулаў. Вып. 1-6. – Мн., 1982 – 1992.
28. Лепешаў І. Я. Асновы культуры мовы і стылістыкі. – Мн., 1989.
29. Лепешаў І. Я. Праблемы фразеалагічнай стылістыкі і фразеалагічнай нормы. – Мн., 1984.
30. Лепешаў, І.Я. Практыкум па беларускай мове: вучэб. дапаможнік / І.Я. Лепешаў, Г.М. Малажай, К.М. Панюціч. – Мінск, 2005.
31. Малажай Г. М. Беларуская перыфраза. – Мн., 1974.
32. Міхневіч, А.Я. Аб некаторых сінтаксічных цяжкасцях беларускай мовы // Беларуская мова: Цяжкія пытанні фанетыкі, арфаэпіі, граматыкі / Пад рэд. А.І. Падлужнага. – Мінск, 1987.
33. Наркевіч, А.І. Назоўнік: Граматычныя катэгорыі і формы / А.І. Наркевіч. – Мінск: Выдавецтва БДУ, 1976. – 248 с.
34. Наркевіч, А.І. Практычны курс сучаснай беларускай мовы: Вуч.дап. / А.І. Наркевіч. – Мінск: Універсітэцкае, 1992. – 320 с.
35. Одинцов В. В. Стилистика текста. – М., 1980.
36. Плотнікаў, Б.А. Беларуская мова. Лінгвістычны кампендыум / Б.А. Плотнікаў, Л.А. Антанюк. – Мінск: Інтэрпрэссэрвіс, Кніжны Дом, 2003. – 672 с.
37. Рамза, Т.Р. Сінтаксіс. Тэарэтычны курс: Вуч.дап. / Т.Р. Рамза. – Мінск: БДУ, 2006. – 215 с.
38. Самусевіч В.М. Сучасная беларуская мова: Марфалогія. Вучэбна-метадычны комплекс. – Мінск: Вучэбна-выдавецкая лабараторыя факультэта журналістыкі БДУ, 2007. – 56 с.
39. Самусевіч В.М. Сучасная беларуская мова: Сінтаксіс. Вучэбна-метадычны комплекс. – Мінск: Вучэбна-выдавецкая лабараторыя факультэта журналістыкі БДУ, 2008. – 53 с.
40. Сучасная беларуская літаратурная мова: Марфалогія / Н.В. Гаўрош, М.Ц. Кавалёва і інш. – Мінск: Выд. Ул.М. Скакун, 1997. – 288 с.
41. Сучасная беларуская літаратурная мова: Марфалогія / Пад рэд. Ф.Я. Янкоўскага. – Мінск: Выш. шк., 1980. – 240 с.
42. Сямешка, Л.І. Курс беларускай мовы / Л.І. Сямешка, І.Р. Шкраба, З.І. Бадзевіч. – Мінск, 1996.

43. Чалюк, Н.М. Сінтаксіс беларускай мовы: Словазлучэнне. Просты сказ: Вучэбн.дапам. / Н.М. Чалюк. – Мінск: ТетраСистемс, 2004. – 204 с.
44. Шуба П.П. Сучасная беларуская мова. Марфаналогія. Марфалогія / П.П. Шуба. – Мінск: Выдавецтва “Універсітэцкае”, 1987. – 334 с.
45. Шуба, П.П. Лекцыі па беларускай марфалогіі / П.П. Шуба. – Мінск: Выдавецтва БДУ, 1975. – 79 с.
46. Янкоўскі, Ф.М. Сучасная беларуская мова / Ф.М. Янкоўскі. – Мінск, 1984.
47. Яўневіч, М.С., Сцяцко П.У. Сінтаксіс сучаснай беларускай мовы / М.С. Яўневіч. – 2-е выд. – Мінск, 1980; 3-е выд. – Мн., 1987.
48. Русский язык конца XX столетия (1985 – 1999), 2-е издание. – М.: языки русской культуры. – М., 2000.
49. Сметанина С.И. Медиа-текст в системе культуры (динамические процессы в языке и стиле журналистики конца XX века). – СПб., 2002.
50. Солганик Г. Я. Стилистика текста. – М., 1997.
51. Солганик Г. Я. От слова к тексту. – М., 1993.
52. Стилистика газетных жанров. – М., 1981.
53. Цікоцкі М. Я. Стылістыка беларускай мовы. Выд. 2-е выпраўленае і дапоўненае. – Мн., 1995.
54. Цікоцкі М. Я. Практычная стылістыка беларускай мовы. – Ч. 1. – Мн., 1962; ч. II. – Мн., 1965.
55. Цікоцкі М. Я. Стылістыка публіцыстычных жанраў. – Мн., 1971.
56. Цікоцкі М. Я. Сугучнасць слоў жывых... Нататкі па стылістыцы мастацкай літаратуры. – Мн., 1981.
57. Цікоцкі М. Я. Стылістыка тэксту. – Мн., 2002.
58. Юрэвіч А. К. Стылістыка беларускай мовы. – Мн., 1983.
59. Юрэвіч У. М. Слова вобразнае, жывое, гаваркое. – Мн., 1992.
60. Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования. – М., 2003.

Дадатковая

1. Абабурка, М.В. Беларускае слова і яго вывучэнне / М.В. Абабурка. – Мінск: Выш.шк., 1986. – 127 с.
2. Абабурка, М.В. Культура беларускай мовы / М.В. Абабурка. – Мінск: Выш.шк., 1994. – 122 с.
3. Абабурка, М.В. Параўнальная граматыка беларускай і рускай моў: Вуч.дапам. / М.В. Абабурка. – Мінск: Выш.шк., 1992. – 224 с.
4. Анічэнка, У.В. Асновы культуры маўлення і стылістыкі: вучэб. дапаможнік для студэнтаў філал. факультэтаў ВНУ / У.В. Анічэнка [і інш.]. – Мінск, 1992.
5. Анічэнка, У.В. Марфалогія ўсходнеславянскіх моў / У.В. Анічэнка. – Гомель, Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт, 1982. – 127 с.
6. Арашонкава, Г.У. Кіраванне ў беларускай і рускай мовах: Слоўнік-даведнік / Г.У. Арашонкава, В.П. Лемцюгова. – Мінск: Выш.шк., 1991. – 303 с.
7. Арашонкава, Г.У. Слоўнік цяжкасцей беларускай мовы / Г.У. Арашонкава, В.П. Лемцюгова. – Мінск: Выш.шк., 1986. – 210 с.

8. Асновы культуры маўлення і стылістыкі. – Мінск: Універсітэцкае, 1992. – 255 с.
9. Беларуская мова: энцыклапедыя / пад рэд. А.Я. Міхневіча. – Мінск, 1994.
10. Бордович, А.М. Сопоставительный курс русского и белорусского языков: Учебн.пособие / А.М. Бордович, А.А. Гируцкий, Л.В. Чернышева. – Минск: Універсітэцкае, 1999. – 223 с.
11. Булахаў, М.Г. Гісторыя прыметнікаў беларускай мовы. Ч.2. Сінтаксічны нарыс / М.Г. Булахаў. – Мінск: Выд.БДУ, 1971. – 294 с.
12. Булахаў, М.Г. Прыметнік у беларускай мове / М.Г. Булахаў. – Мінск: Навука і тэхніка, 1964. – 199 с.
13. Булахов, М.Г. Основные вопросы сопоставительной стилистики русского и белорусского языка / М.Г. Булахов. – Мн.: Изд-во БГУ, 1979. – 40 с.
14. Булыка, А.М. Гістарычная марфалогія беларускай мовы / А.М. Булыка, А.І. Жураўскі, І.І. Крамко. – Мінск: Навука і тэхніка, 1979. – 328 с.
15. Бурак, Л.І. Даведнік па пунктуацыі беларускай мовы / Л.І. Бурак. – Мінск: Выд-ва БДУ, 1980. – 208 с.
16. Бурак, Л.І. Сучасная беларуская мова / Л.І. Бурак. – Мінск, 1985.
17. Васілеўскі, М.С. Прадуктыўныя тыпы дзеясловаў у сучаснай беларускай мове / М.С. Васілеўскі. – Мінск: Выд.БДУ, 1970. – 110 с.
18. Воўк-Левановіч, О.В. Лекцыі па гісторыі беларускай мовы / О.В. Воўк-Левановіч. – Мінск: Нар.асвета, 1994. – 205 с.
19. Гаўрош, Н.В. Сучасная беларуская мова: зборнік практыкаванняў / Н.В. Гаўрош. – Мінск, 1981.
20. Гнеўка, В.Т. Складаныя прыметнікі ў сучаснай беларускай літаратурнай мове / В.Т. Гнеўка. – Мінск: Выд. Міністэрства вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесіянальнай адукацыі БССР, 1963. – 75 с.
21. Грабчыкаў, С.М. Цяжкія выпадкі ўжывання блізкіх па гучанню слоў / С.М. Грабчыкаў. – Мінск: Выд-ва БДУ, 1977. – 328 с.
22. Жураўскі, А.І. Гісторыя беларускай літаратурнай мовы. Т.1 / А.І. Жураўскі. – Мінск: Навука і тэхніка, 1967. – 371 с.
23. Жыдовіч, М.А. Назоўнік у беларускай мове. Ч.1. Адзіночны лік / М.А. Жыдовіч. – Мінск: Выд.БДУ, 1969. – 230 с.
24. Капылоў, І.Л. Правапіс беларускай мовы: асноўныя правілы і практычныя заданні / І.Л. Капылоў. – Мінск: Сучаснае слова, 2004. – 256 с.
25. Кечык, С.Я. Дзеепрыслоўе ў сучаснай беларускай мове: Вуч.дап. / С.Я. Кечык. – Мінск: Выш.шк., 1985. – 88 с.
26. Куліковіч, У.І. Беларускі правапіс: правілы, заданні, кантрольныя работы / У.І. Куліковіч. – Мінск: ООО “Завігар”, 1998. – 276 с.
27. Лепешаў, І.Я. Сучасная беларуская літаратурная мова: спрэчныя пытанні: дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ / І.Я. Лепешаў. – Гродна, 2002.
28. Лепешаў, І.Я. Сучасная беларуская мова: Спрэчныя пытанні: Дапаможнік / І.Я. Лепешаў. – Гродна, 2002. – 207 с.
29. Лукашанец, А.Г. Беларускія сацыялекты XIX стагоддзя: вопыт тыпалагічнага апісання / А.Г. Лукашанец. – Мінск, 1999.

8. Асновы культуры маўлення і стылістыкі. – Мінск: Універсітэцкае, 1992. – 255 с.
9. Беларуская мова: энцыклапедыя / пад рэд. А.Я. Міхневіча. – Мінск, 1994.
10. Бордович, А.М. Сопоставительный курс русского и белорусского языков: Учебн.пособие / А.М. Бордович, А.А. Гируцкий, Л.В. Чернышева. – Минск: Універсітэцкае, 1999. – 223 с.
11. Булахаў, М.Г. Гісторыя прыметнікаў беларускай мовы. Ч.2. Сінтаксічны нарыс / М.Г. Булахаў. – Мінск: Выд.БДУ, 1971. – 294 с.
12. Булахаў, М.Г. Прыметнік у беларускай мове / М.Г. Булахаў. – Мінск: Навука і тэхніка, 1964. – 199 с.
13. Булахов, М.Г. Основные вопросы сопоставительной стилистики русского и белорусского языка / М.Г. Булахов. – Мн.: Изд-во БГУ, 1979. – 40 с.
14. Булыка, А.М. Гістарычная марфалогія беларускай мовы / А.М. Булыка, А.І. Жураўскі, І.І. Крамко. – Мінск: Навука і тэхніка, 1979. – 328 с.
15. Бурак, Л.І. Даведнік па пунктуацыі беларускай мовы / Л.І. Бурак. – Мінск: Выд-ва БДУ, 1980. – 208 с.
16. Бурак, Л.І. Сучасная беларуская мова / Л.І. Бурак. – Мінск, 1985.
17. Васілеўскі, М.С. Прадуктыўныя тыпы дзеясловаў у сучаснай беларускай мове / М.С. Васілеўскі. – Мінск: Выд.БДУ, 1970. – 110 с.
18. Воўк-Левановіч, О.В. Лекцыі па гісторыі беларускай мовы / О.В. Воўк-Левановіч. – Мінск: Нар.асвета, 1994. – 205 с.
19. Гаўрош, Н.В. Сучасная беларуская мова: зборнік практыкаванняў / Н.В. Гаўрош. – Мінск, 1981.
20. Гнеўка, В.Т. Складаныя прыметнікі ў сучаснай беларускай літаратурнай мове / В.Т. Гнеўка. – Мінск: Выд. Міністэрства вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесіянальнай адукацыі БССР, 1963. – 75 с.
21. Грабчыкаў, С.М. Цяжкія выпадкі ўжывання блізкіх па гучанню слоў / С.М. Грабчыкаў. – Мінск: Выд-ва БДУ, 1977. – 328 с.
22. Жураўскі, А.І. Гісторыя беларускай літаратурнай мовы. Т.1 / А.І. Жураўскі. – Мінск: Навука і тэхніка, 1967. – 371 с.
23. Жыдовіч, М.А. Назоўнік у беларускай мове. Ч.1. Адзіночны лік / М.А. Жыдовіч. – Мінск: Выд.БДУ, 1969. – 230 с.
24. Капылоў, І.Л. Правапіс беларускай мовы: асноўныя правілы і практычныя заданні / І.Л. Капылоў. – Мінск: Сучаснае слова, 2004. – 256 с.
25. Кечык, С.Я. Дзеепрыслоўе ў сучаснай беларускай мове: Вуч.дап. / С.Я. Кечык. – Мінск: Выш.шк., 1985. – 88 с.
26. Куліковіч, У.І. Беларускі правапіс: правілы, заданні, кантрольныя работы / У.І. Куліковіч. – Мінск: ООО “Завігар”, 1998. – 276 с.
27. Лепешаў, І.Я. Сучасная беларуская літаратурная мова: спрэчныя пытанні: дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ / І.Я. Лепешаў. – Гродна, 2002.
28. Лепешаў, І.Я. Сучасная беларуская мова: Спрэчныя пытанні: Дапаможнік / І.Я. Лепешаў. – Гродна, 2002. – 207 с.
29. Лукашанец, А.Г. Беларускія сацыялекты XIX стагоддзя: вопыт тыпалагічнага апісання / А.Г. Лукашанец. – Мінск, 1999.

3. Бардовіч, А.М. Марфемны слоўнік беларускай мовы / А.М. Бардовіч, Л.М. Шакун. – Мінск, 1989.
4. Беларускія прыказкі, прымаўкі, фразеалагізмы / склад. Ф.М. Янкоўскі, прадмова Д.Я. Бугаёва. – Мінск, 2004.
5. Болсун, А.І. Руска-беларускі фізічны слоўнік беларускай мовы / А.І. Болсун. – Мінск, 1993.
6. Булыка, А.М. Слоўнік іншамоўных слоў: у 2 т. / А.М. Булыка. – Мінск, 1999.
7. Гілевіч, Н.І. Дыялектны слоўнік. Лексіка. Фразеалагізмы. Прыказкі, прымаўкі, прыгаворкі. Параўнанні / Н.І. Гілевіч. – Мінск, 2005.
8. Грабчиков, С.М. Межъязыковые омонимы и паронимы: опыт русско-белорусского словаря / С.М. Грабчиков. – Мінск, 1980.
9. Грабчыкаў, С.М. Слоўнік паронімаў беларускай мовы / С.М. Грабчыкаў. – Мінск, 1994.
10. Клышка, М.К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / М.К. Клышка. – Мінск, 1993.
11. Крылатыя выразы ў беларускай мове: тлумачальны слоўнік / пад рэд. Я.Я. Іванова. – Магілёў, 2004.
12. Лазоўскі, У.М. Слоўнік антонімаў беларускай мовы / У.М. Лазоўскі. – Мінск, 1994.
13. Лепешаў, І.Я. У слоўнікавую скарбонку: навуч. дапаможнік па спецкурсах “Праблемы фразеалагічнай стылістыкі” і “Прыказкі як моўныя адзінкі” / І.Я. Лепешаў. – Гродна, 1999.
14. Лепешаў, І.Я. Фразеалагічны слоўнік беларускай мовы: у 2 т. / І.Я. Лепешаў. – Мінск, 1993.
15. Лепешаў, І.Я. Этымалагічны слоўнік фразеалагізмаў / І.Я. Лепешаў. – Мінск, 2004.
16. Лепешаў, І.Я. Слоўнік беларускіх прыказак / І.Я. Лепешаў, М.А. Якалцэвіч. – Мінск, 2002.
17. Лобан, М.П. Арфаграфічны слоўнік / М.П. Лобан, М.Р. Суднік. – Мінск, 1990.
18. Мажэйка, Н.С. Частотны слоўнік беларускай мовы. Гутарковая мова / Н.С. Мажэйка, А.Я. Супрун. – Мінск, 1989.
19. Мажэйка, Н.С., Супрун, А.Я. Частотны слоўнік беларускай мовы. Паэзія / Н.С. Мажэйка, А.Я. Супрун. – Мінск, 1992.
20. Малажай, Г.М. Сучасная беларуская мова: Слова. Перыфраза. Фразеалагізм / Г.М. Малажай. – Мінск, 1992.
21. Насовіч, І.І. Слоўнік беларускай мовы / І.І. Насовіч. – Мінск, 1983.
22. Никитина, Т. Г. Словарь молодёжного сленга / Т.Г. Никитина. – М., 2003.
23. Пазнякоў, М.П. Слоўнік эпітэтаў беларускай літаратурнай мовы / М.П. Пазнякоў. – Мінск, 1988.
24. Пономарев, В.Т. Бизнес-сленг для “новых русских”: словарь-справочник / В.Т. Пономарев. – Донецк, 1996.
25. Слоўнік беларускай мовы. Арфаграфія. Арфаэпія. Акцэнтацыя. Словазмяненне / пад рэд. М.В. Бірылы. – Мінск, 1987.

26. Слоўнік мовы Скарыны / склад. У.В. Анічэнка. – Мінск, 1977 – 1994. – Т. 1 – 3.
27. Слоўнік мовы Янкі Купалы: у 8 т. / склад. У.А. Борык, рэдкал.: А.В. Ляшчынская [і інш.]. – Мінск, 2003. – Т. 6: Анамастыка.
28. Старычонак, В.Д. Слоўнік амонімаў беларускай мовы / В.Д. Старычонак. – Мінск, 1991.
29. Тураўскі слоўнік: у 5 т. / склад.: А.А. Крывіцкі, Г.А. Цыхун, І.Я. Яшкін. – Мінск, 1982 – 1987.
30. Фразеалагічны слоўнік мовы твораў Якуба Коласа / пад рэд. А.С. Аксамітава. – Мінск, 1993.
31. Шкраба, І.Р. Самабытнае слова. Слоўнік беларускай безэквівалентнай лексікі (у рускамоўным дачыненні) / І.Р. Шкраба. – Мінск, 1994.
32. Этымалагічны слоўнік беларускай мовы / АН Беларусі; рэд. Г.А. Цыхун. – Мінск, 1978 – 1993. – Вып. 1 – 8.
33. Юрчанка, Г.Ф. Сучасная народная лексіка / Г.Ф. Юрчанка. – Мінск, 1993 – 1998. – Ч. 1 – 3.
34. Янкова, Т.С. Дыялектны слоўнік Лоеўшчыны / Т.С. Янкова. – Мінск, 1982.
35. Янкоўскі, Ф.М. Крылатыя словы і афарызмы / Ф.М. Янкоўскі. – Мінск, 1960.
36. Яшкін, І.Я. Беларускія геаграфічныя назвы. Тапаграфія. Гідралогія / І.Я. Яшкін. – Мінск, 1971.
- 37.